

ראש השנה •

רציונל

ראש השנה הוא נקודת זמן חשובה; תחנת מעבר בין השנה שחלפה לזו הנכנסת. המסורת היהודית מזמינה אותנו לבחון בחג זה את בחירותינו ואת התנהגותנו בשנה שמסתיימת, כדי לתקן את דרכינו ולבחור טוב יותר את הדרכים שבהן נרצה ללכת בשנה הבאה. ימי החג מלאים באיחולים, בתקוות, בחלומות לקראת השנה הבאה. פעמים רבות אנחנו מסתכלים אחורה ורואים את הטעויות שעשינו, את הבחירות הגרועות, ההחלטות השגויות ולעתים מחשבות אלו עשויות לעורר בנו רגשות מחלישים של ייאוש ואין מוצא. אבל ראש השנה מזמין אותנו לראות גם את הצד החיובי, את ההזדמנות שקיבלנו לבחור מחדש, לשנות מסלול, לתקן, לשנות ולצמוח. לפניכם שני מקורות המדגימים רעיון זה, האחד מן הספרות החסידיית והאחר מההגות הציונית-חילונית.

בימי אלול נהג רבי חיים מצאנז לספר משל לתלמידיו:
אדם אחד היה הולך ותועה ביער זמן רב, ולא מצא את דרכו. פתאום ראה איש הולך ביער לקראתו. באה שמחה בלבו, כי עתה ידע מהי הדרך הנכונה.
כאשר נפגשו שניהם שאל: "אחי, אמור לי מהי הדרך הנכונה, כי הנני תועה כאן כבר כמה ימים."
- "אינני יכול לומר לך מאומה, ענה האיש, כי גם אני תועה כאן ימים רבים. יכול אני רק לומר לך, כי בדרך שהלכתי אני - אל תלך, בדרך זו תועים. וכעת - נחפש דרך חדשה."

סיפור חסידי, להאזנה לסיפור מפי המוזיקאי שי צברי - [לחצו כאן](#)

חגי ישראל ברובם הם חגי זיכרון, פרט, משפחה וקהילה נקראים להזכיר ולשחזר בצורה טקסית, אירוע היסטורי משמעותי שקרה בעברנו. הפרט היהודי נקרא לשאול את עצמו ולחנך את בנו לשאול: מאין באתי, מה מכילה הביוגרפיה שלי? בפסח, בסוכות ובשבועות אנו שואלים: מתי ואיפה נולדתי? במצרים כעבד, ויצאתי משוחרר. הייתי במעמד הר סיני. נדרתי במדבר לקראת הארץ המובטחת, התנחלתי ועיבדתי אדמתה.

אבל לראש השנה ויום כיפור אין היסטוריה, אין זיכרון, אין עבר, אין סיפור, אין דרמה. לכן, לא הזמן, לא הלידה ולא הזהות קובעים את תוכנם. לא מה קרה בעבר, אלא מה אפשר שיקרה. הפנים והלב מכוונים למימד הזמן - עתיד. שני מועדים אלה שואלים: מה כיוון חייך? כיצד בחרת לחיות? האם יש לך חלום, שאיפה למימוש? האם יש לך תמונת עולם אנושית וחברתית? מה דמות החברה הישראלית בעיניך? מה פני קיבוץך? מה פני ביתך ומשפחתך? אם אתה רוצה ליצור מציאות אחרת, טובה צודקת יותר, זה תלוי בכך בלבד. בשאיפתך לשינוי. בשאיפתך לגאול את עצמך ואת חברתך. זה תלוי בנדר שלך עכשיו, בהווה, אבל פניך אל העתיד. לפי זה ראש השנה ויום כיפור הם חגים אנושיים ואופטימיים ופניהם אל האדם ותמונת עתידו.

אריה בן גוריון, ההבדל בין חגי הזכרון למועדי העתיד, מתוך מכון שיטים - ארכיון החגים הקיבוצי | © כל הזכויות שמורות למכון שיטים - ארכיון החגים הקיבוצי
[*קיבוץ - אריה בן גוריון, חבר קיבוץ בית השיטה מתייחס כאן לקהילתו הקיבוצית, כמוכן שניתן לקרוא שאלה זאת כך: מה פני קהילתך?]

יש הבדלים רבים ומעניינים בין שני המקורות הללו, שנובעים בין השאר גם מההבדלים התרבותיים והכרונולוגיים בין שני המחברים. אך המשותף להם היא ראיית ימים אלה כימים שבהם ניתן לבחור, לתקן ולייחל.

אנחנו מזמינים אתכם לקיים, כמה ימים לפני ראש השנה, מפגש קהילתי של התחדשות וברכת הדרך לשנה החדשה. זו הזדמנות נפלאה למפגש, להתבוננות בשנה החולפת, לבחינת הטעויות, התעויות והתהיות שהיו מנת חלקכם כקהילה, כמשפחה או כיחידים. זו הזדמנות נפלאה לקוות יחד, לאחל ואפילו לנדוד את מה שתרצו ותיחלו לכם ולקהילתכם בשנה הבאה.

שיתוף החלומות והאיחולים בין חברי וחברות הקהילה, יאפשר לגלות שותפים לתקוות, יעניק עוצמה לברכות, יחבר בין חברות וחברי המושב, ויצור את הטוב המשותף אליו אתם שואפים. את האירוע אפשר לשלב בתוך 'הרמת כוסית' מסורתית המתקיימת בקהילות רבות, או לייחד לו זמן נפרד.

התוכנית

את האירוע כדאי לפתוח בדברי ברכה והרמת כוסית חגיגית. אפשר להיעזר בשירו היפה של בנימין טנא:

שְׁנָה כִּי תִכְלָה | בְּנִימִין טֵנָא

וְסוּמֵק תִּפְוֹת וּוְרֹדוֹת אֶפְרָסֵק
וְצָהָב אַגָּס לְקוּטָף הוּא שׁוֹקֵק.
וְשָׁחַר רְגָבִים וְשָׁחִימוֹת הַתְּלָמִים
וְלוֹכֵן קִירוֹת שֶׁל בְּתִים שְׁקָמִים
וְתִכּוֹל הַשְּׁמַיִם עִם שָׁחַר צוּהֵל -
פּוֹרַח, זוֹרַח לְעַם הָעֵמֶל!

שְׁנָה כִּי תִכְלָה - שְׁנָה כִּי תִבּוֹא
בְּמָה הַתְּבָרָךְ אֲזַ כָּל אִישׁ בְּלִבּוֹ
הִי הַשְּׁנָה הַבָּאָה שְׁנַת צְבָעִים
יִרְקוֹת יַעֲרוֹת שְׁבָרוֹחַ זְעִים,
וְזָהָב שְׁבָלִים בְּקֶמָה הַבְּשִׁלָּה,
וְאָדָם לְבָלוֹב שֶׁל אֵלוֹן וְאַלְהָה,

© כל הזכויות שמורות למחבר ולאקו"ם

בחלק השני של האירוע נזמין את המשתתפים לאחל ולייחל. לפניכם שתי הצעות לפעילות, אפשר לבחור ביניהן או לשלב את שתיהן:

אפשרות 1 | לוח חלומות מושבי

הזמינו את המשתתפים לשבת במעגלים משפחתיים קטנים ולחשוב, מהם החלומות שלהם לשנה הקרובה. אפשר למקד את החלומות למושב ולקהילה או להשאיר את הכיוון פתוח.

מומלץ לפתוח בהסבר קצר על הרגע הזה, של חילופי השנים, שמאפשר לנו לבחור, לקוות, להחליט אחרת (תוכלו כמוכן להיעזר במקורות שבפתיחה). עודדו את המשתתפים לחשוב מה היו רוצים לשנות, מה צריך לעשות אחרת או מה חסר להם בשנה החולפת, וממחשבה זו, לגזור את החלום שלהם.

בינתיים - חלקו לכל משפחה/קבוצה, בריסטול או נייר יפה וכמה טושים ומדבקות, והזמינו אותם לכתוב את החלום, לקשט ולתלות על לוח גדול שמיועד לכך.

אפשר גם לכתוב את החלומות על דיסקים ישנים, לחבר ביניהם בחוט ארוך, לקשט במדבקות וחרוזים ולתלות על עץ מרכזי במושב.

בסיום התהליך - הזמינו את המשתתפים להתבונן בלוח / בעץ החלומות, לחפש להם שותפים לחלומות, ובעיקר, לקרוא ולחשוב כיצד אפשר לממש לפחות חלק מהחלומות לטובת הקהילה המושבית.

הכינו יחד שרשרת של איחולים בין קבוצות בתוך המושב. פעילות זו שמה דגש על קבוצות משנה בתוך המושב ועל החיבור ביניהן ויצירת טוב משותף, למרות ההבדלים.

המשתתפים יתחלקו לקבוצות, מומלץ על פי מכנה משותף, למשל, על פי רחוב מגורים, הורים לילדי גיל רך, ותיקים, קבוצת ריצה וכדומה. מומלץ להחליט מראש על קריטריון החלוקה למנוע אי סדר בזמן הפעילות.

כל קבוצה תתבקש להכין ברכה לקבוצה אחרת (רחוב X לרחוב Y ורחוב Y לרחוב Z, וכן הלאה). הזמינו את הקבוצה לחשוב מה מאפיין אותם כקבוצה, ומה מאפיין את הקבוצה אותה התבקשו לברך, ומתוך מאפיינים אלו - לכתוב ברכה ואיחולים לשנה הבאה. אפשר להציע לכל קבוצה לכתוב את הברכה על בריסטול גדול או לחשוב על דרך מקורית להציג את הברכה.

אם הקהילה שלכם זקוקה לתכנון מראש, בקשו מנציגים של כל קבוצה לתכנן מראש את הברכה, ואז הזמן יוקדש להכנה של הברכה ולעיצוב נאה ומקורי. חשוב לדאוג שמרבית חברי הקבוצה יוכלו להיות שותפים בהכנות, כולל ילדים. אם יש משתתפים רבים - מומלץ לתלות את הברכות ולוותר על ההצגות (אפשר כמובן לשתף בווטסאפ מושבי וכיו"ב), אם יש מספר סביר של קבוצות - שווה לשתף.

גרסה אישית: לבקש מכל משפחה שמגיעה לפעילות לכתוב את שמה על פתק ולהכניס ל'כובע הגרלות'. כשמתחילה הפעילות, כל משפחה תיקח מה'כובע' פתק עם שם של משפחה אחרת, ותכתוב לה איחול לשנה הקרובה. את האיחולים אפשר לתלות על קיר משותף או לתת למשפחה המבורכת. בכל דרך שתבחרו, השתדלו לקבל בסוף אוסף מרשים ומרגש של איחולים אישיים המאפיינים הן את המברכים והן את המבורכים.

לסיכום הפעילות הזמינו את המשתתפים לטקס ברכות קצר, מומלץ מאוד לפתוח בשירה משותפת של שירי ראשית ותקווה, כמו למשל: לו יהי, הלואי, בשנה הבאה, שיר תשרי, שוב נתחיל מחדש

כדי לתת נופך חגיגי מומלץ לקיים גם טקס ברכות וסימנים. במדור 'חגי תשרי' תוכלו למצוא ברכות ייחודיות שחיברנו עבור תכנית 'שריגים', המבוססות על הברכות המסורתיות, אך מבטאות את הערכים הייחודיים של הקהילה המושבית ישראלית. אתם מוזמנים לקבל מהן השראה, ולהוסיף כרצונכם ברכות המתאימות ליישובכם. למשקיענים - הביאו מאכלים על פי הסימנים והזמינו את כולם לטעום ולהתברך.

